

Yaşar KARADENİZ
Kastamonu Valisi

Eğitim ile İstihdamın ÖRTÜŞMESİ

GİRİŞ

Eğitim ülkemizde tartışılan konuların başında gelmektedir. Tartışmalar odağında daha çok “eğitimin niteliği” ve “eğitimin içeriği” başlıkları yer almaktadır. Eğitim bilimcilerin bu başlıklara odaklanması ve bu çerçevede çözüm aramaya çalışmaları önemlidir. Bu çerçevede getirilen çözümler ve yapılan reformlar eğitim bilimleri açısından doğru dahi olsa, diğer bakış açılarını kapsamadığından yetersiz kalmaktadır.

Eğitimin içeriği ve niteliğinden hareket ettiğimizde elde ettiğimiz sonuçlar, toplumumuzda yeteri kadar karşılık bulamamaktadır. Yeterli ölçüde vatandaş

memnuniyeti sağlanamamaktadır. Çağımızın ihtiyaçları ve toplumumuzun beklentilerine göre, eğitim sistemimizi şekillendirmemiz gerekir. Bundan dolayı eğitimle ilgili temel sorunları çözebilmek için, yukarıdaki başlıklardan önce “eğitimin çıktıları” başlığının ve bu başlığın alt konuları üzerinde de durulmalıdır. “Biz eğitimle neyi amaçlıyoruz?”, “Eğitim faaliyetinin sonunda beklentimiz nedir?” sorularından hareket etmemiz gerekir. Aslında 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu’nun 2. Maddesi, milli eğitimimizin amaçlarını üç madde şeklinde çok güzel özetlemiştir. Eğitim sistemimizin başarısının yüksekliği, kanundaki amaçların her birinin gerçekleştirilebilmesine bağlıdır.

O halde, işe sondan başa doğru gelmek gerekir. Eğitim sistemimiz, ilk olarak bu amaçlar doğrultusunda ve günün ihtiyaçlarına göre şekillendirilmelidir. İkinci aşamada içerik ve nitelik eğitim bilimciler ve eğitimin paydaşları tarafından bilimsel bakış açısı ile doldurulmalıdır. Eğitimin içeriği, ihtiyaçlara göre şekillenmiş olan sisteme uygun olmalıdır. Milli Eğitimin Amaçlarının sayıldığı 2. maddedeki her iki virgül arasında yer alan unsurların her biri ayrı ve kapsamlı bir çalışma konusu yapılmalıdır.

1. EĞİTİMİN İNSANGÜCÜ YETİŞTİRME AMACI

Eğitimle ilgili çıktıların birisi, istihdam ihtiyacını karşılayacak bireylerin yetiştirilmesidir. Bu husus Kanun'un 2. maddesinin 3. fıkrasında yer almaktadır. Fıkra, "İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak." şeklindedir. Özellikle ortaöğretim ve yükseköğretim bu maddenin de içeriğini dolduracak şekilde yapılandırılmalıdır. Bu makalemizin konusu da eğitimin, istihdam ayağına dönük olarak yapılandırılması ile ilgilidir.

Eğitim ve İstihdamın örtüşmemesinin iki önemli sonucu vardır. Eğitim yönünden sonucu, eğitimi tamamlayanların iş bulmada zorluk yaşamalarıdır. İstihdam yönünden sonucu ise, nitelikli iş gücü eksikliğidir. Birçok sektörde işverenler, eleman bulmakta zorluk çekmektedirler. Ülkemizde çok sayıda fakülte ve yüksekokul açılmış, ancak bu okullarda ülkemizin ihtiyacı olan işgücünü yetiştirmeye yönelik bölümler geri planda kalmıştır. Eğitim

ve istihdamın örtüştürülmesi, bu iki sorunun birlikte en aza indirilmesini amaçlamalıdır.

Ülkemizde istihdama yönelik eğitim; meslek liseleri, meslek yüksekokulları ve fakülteler tarafından verilmektedir. Bu üç kademe eğitimin ana felsefesi üç farklı düzeydeki teknik personelin yetiştirilmesidir. Meslek erbabı, kalifiye işçi ve teknisyen düzeyindeki personel istihdamının meslek liselerinden mezun olanlardan temin edilmesi amaçlanmıştır. Tekniker, ustabaşı vb. düzeydeki ara teknik elemanların meslek yüksekokullarından ve üçüncü kademe olarak da mühendislik düzeyindeki üst düzey teknik personelin ise fakülte düzeyindeki okullardan eğitim olarak yetiştirilmesi esastır.

Kuşkusuz bunlar ana prensip olmakla birlikte, her mesleğin özelliğine göre farklı uygulamalar yapılabilir. Örneğin kuaförlük mesleği için lise düzeyi eğitimi yeterli olup; daha üst düzey eğitime gereksinim yoktur.

Bazı meslek dallarında ise, çağın olanaklarına göre eğitim seviyesi değişebilmektedir. Örneğin tıbbi cihaz teknolojisindeki gelişmeler nedeniyle, bazı yardımcı sağlık personeli için eğitim seviyesi için lise düzeyi yeterli iken; bugün yüksekokul mezunu olmak zorunlu hale gelmiştir. Bu şart, hemşireler için uygulamaya koyulmuştur.

2. MESLEKİ EĞİTİMDEKİ TEMEL SORUNLAR

Bugünün temel problemi ise, ana prensip olarak kabul edilen üç kademelikli mesleki eğitimin işletilemesidir. 28 Şubat süreciyle getirilen katsayılar nedeniyle, meslek liseleri büyük darbe almıştır. O güne kadar sınavla öğrenci alan bu okulları, bugün sıradan öğrenciler dahi tercih etmemektedirler. Bugün ise meslek liseleri; meslek erbabı yetiştirmek

yerine, sınavla girilen okulları kazanamayanların başka şansı kalmadığı için gitmek zorunda kaldığı okul türüne dönüşmüştür. Meslek lisesinde okuyan birçok öğrencinin amacı; okuduğu alanla ilgili mesleği öğrenmek ya da üniversiteye gitmek değildir. İstemeyerek geldiği okulu bitirip diplomasını almaktan ibarettir.

Meslek liselerinin bugün gençler tarafından tercih edilmemesinin ana nedeni, bu okulların iş bulmalarına yardımcı olmayacağı kanaatidir. Çünkü mesleki eğitim merkezleri, halk eğitim merkezleri, mesleki yeterlilik kursları ve birçok resmi ve özel kurslarla dağıtılan sertifikalar; meslek lisesi diplomasını fonksiyonsuz bırakmışlardır. Gençlerin, birkaç saatlik kurslarla edinilecek belge yerine, dört yıl okula gitmeyi tercih etmeleri beklenemez. Bu sorunun üzerine, meslek liselerindeki mesleki eğitim kalitesinin de piyasa ihtiyaçlarını yeterince karşılayacak durumda olmamasını da eklememiz gerekir.

3. FAKÜLTE VE YÜKSEKOKULLARIN KONTENJANLARININ ÜLKE İHTİYAÇLARINDAN KOPUK OLMASI

Artık insanlar, çocuklarının öncelikle örgün eğitimle, "rahat" iş edinmelerini tercih etmektedirler. Meslek liseleri bu ihtiyaçlarını gideremediği için, herkes üniversiteye giderek bu sorunu çözmeye çalışmıştır. Bu yoğun talebi karşılamak için, üniversitelerdeki kontenjanlarda önemli artışlar yapılmıştır. Doğrusu 2010'ların başlarına kadar ülkemizin üniversite mezunlarını istihdam etme kapasitesi vardı. Sonraki yıllarda mezun sayısının artması, her üniversitede benzer bölümlerin (iktisadi ve idari bilimler fakülteleri vb.) açılması nedeniyle belli branşlarda binlerce mezun verilmesi; artık bu gençle-

rin istihdamını güçleştirmektedir. Üniversite mezunlarının da birçoğu, aldıkları eğitim düzeyiyle bağdaşmayacağını düşündükleri için toplumun ihtiyacı olan iş kollarında çalışmak istememektedirler.

Sorunun bu aşamaya gelmesinde, laboratuvar ve atölye masrafı gerektirmediği için sadece teorik derslerin verilebileceği bölümlerin (eğitim fakülteleri, hukuk, işletme vb.) yaygın şekilde açılması da önemli ölçüde rol oynamıştır.

Birçok yerde de, yerel taleplere dayalı olarak yüksekokul ve fakülteler açılmıştır. Burada amaç öğrenci yetiştirmekten ziyade; bölge esnafının maddi kazanç sağlaması olmuştur. Çok küçük yerlere açılmış olan yüksekokullarda öğrenciler yeterince eğitim alamadığı gibi; barınma başta olmak üzere birçok ihtiyaçlarını gidermekte güçlük çekmektedirler. Üstelik bu okulları genelde başarıları düşük ve ailesinin gelir seviyesi yetersiz öğrenciler tercih ettiği için, istenen ekonomik fayda da yeterince sağlanamamaktadır.

4. MESLEKİ EĞİTİMİ GELİŞTİRME ÇALIŞMALARI

Tüm bu olumsuzlukların önüne geçebilmek için, dünyada bulunmuş ve ülkemizde de herkesçe kabul edilen gerçek; mesleki eğitimin geliştirilmesidir. Mesleki eğitimin içini doldurulması ve diplomasının fonksiyonlu hale getirilmesidir. Eğer bu sağlınırsa birçok genç, yine örgün eğitim üzerinden kısa yoldan iş hayatına atılmak isteyecektir. Bu da üniversiteler önündeki yığılmayı azaltacaktır. Diploması işe yarayan meslek lisesinin önem kazandığına dair örnekler ülkemizde de vardır. Örneğin, Çerkezköy'de kurulu bir beyaz eşya fabrikasının bünyesinde faaliyet gösteren meslek lisesini; Çerkezköy ve çevresindeki ilçeler-

den derslerinde üst düzeyde başarılı birçok genç tercih etmektedir. Bu okulu bitiren gençlerin tamamı, stajını söz konusu fabrikada yapmaktadır. Tamamına yakını burada istihdam edilmektedirler. Söz konusu okulda mesleki eğitimin içi iyi bir şekilde doldurulmuş ve eğitim – istihdam korelasyonu sağlanmıştır.

Son yıllarda buna benzer örneklerin artırılmasına yönelik önemli düzenleme ve çalışmalar yapılmaktadır. Bu çalışmalarda ana eksen; sanayi kuruluşları ve sanayi bölgeleri ile siteleri bünyesinde meslek liselerinin açılmasını sağlamaya yöneliktir. Eğitim ve istihdam korelasyonunu sağlamak için, bu uygulamaya önemli bir basamaktır. Uygulama ile büyük sanayi kuruluşları, Çerkezköy örneğinde olduğu gibi teknik personel ihtiyacını doğrudan karşılayabileceklerdir. Sanayi bölge ve sitelerindeki kuruluşlar için de aynı olumlu sonucu getirebilecektir.

5. EĞİTİM - İSTİHDAM KORELASYONUNUN SAĞLANMASI

Her ülkede olduğu gibi, ülkemizde de istihdamın daha büyük bir kısmı büyük sanayi kuruluşlarının dışında yer almaktadır. Hizmet sektöründeki mesleklerin tamamına yakını, sanayi siteleri içindeki meslek okullarından istifade edemeyeceklerdir. Uygulamadan küçük ve orta ölçekli işletmelerin ve zanaat erbabının faydalanması da çok zordur. Bu nedenle, sanayi bölgelerinde açılan okullara ilaveten, mesleki eğitim ile istihdam arasındaki korelasyonu sağlayacak çok daha kapsamlı çalışmalar yapılması gerekmektedir.

İlk olarak, tüm sektörlerin alt işkolları ayrı ayrı belirlenmelidir. Bu işkollarının ihtiyacı olan meslek dallarında mevcut istihdam kapasiteleri tespit edilmelidir. Her meslek için projek-

siyon yapılırken, önümüzdeki yirmi beş yılın istihdam ihtiyacı ortaya çıkarılmalıdır. Bilim ve teknolojiye gelişmeler; toplumsal ihtiyaçlardaki değişiklikler doğrultusunda ihtiyaç olabilecek yeni meslek kolları bu çalışmaya dahil edilmelidir. Her yöredeki ihtiyacı karşılayacak miktarda kontenjanlar belirlenmelidir.

Belirlenen meslek dallarının hangi eğitim düzeyinden mezun olması gerektiği saptanmalıdır. Bunlardan hangilerinin lise, hangilerinin meslek yüksekokulu veya lisans seviyesinde olması gerektiği tespit edilmelidir.

Bazı meslek dallarının ise günümüzde uygulanan eğitim seviyesi değiştirilmelidir. Örneğin; cemaatin önemli bir kesiminin üniversite mezunu olduğu bir dönemde, din görevlilerine ilahiyat fakültesi mezunu olma şartı getirilmelidir. Bu din görevlilerinin toplum üzerinde daha fazla etkili olmalarını sağlayacaktır. Aynı zamanda mevcut üniversite kontenjanlarının bir kısmına daha istihdam olanağı getirilmiş olacaktır. Bu amaçla iktisadi ve idari bilimler fakültelerinden ihtiyaç fazlası olanlardan yeteri kadar, ilahiyat fakültesine dönüştürülebilir.

Böylece meslek liselerinin, meslek yüksekokullarının ve fakültelerin her bölümünün ülke genelindeki kontenjan sayısı belirlenmelidir. Yıllık Kontenjan sayısı belirlenirken, meslekle ilgili özel bir beklenti veya yatırım miktarında önemli artışlar yoksa, toplam istihdam sayısının % 5'i kadar bir oran esas alınmalıdır. Kontenjanı belirlenecek meslek, tıp doktoru ve gazetecilik gibi ömür boyu yapılacak bir meslek ise; yıllık kontenjan sayısı, toplam istihdam sayısının % 4'ünden fazla olmamalıdır. Bedenen yorucu olan inşaat sektöründe usta olarak çalışanlar, istihdam alanından daha kısa sürede çekilecekleri için oran toplam

istihdam sayısının % 10'una kadar çıkarılabilir.

Bazı bölümler ise doğrudan bir mesleğe yönelik olmayıp, birçok sektöre yetişmiş insan gücü sağlarlar. İşletme ve İktisat bölümleri bu tip bölümlerin başında gelir. Bu tip bölümler için, öncelikle hangi mesleklerde ve ne kadar istihdam sağlandığının tespiti yapılmalıdır. Elde edilecek verilere dayalı olarak ve yukarıda prensip olarak belirtilen oranlarda yıllık kontenjanlar belirlenmelidir.

Alt eğitim kurumlarındaki yıllık kontenjan sayısı, üst eğitim kurumunun en az % 50'si kadar fazla olmalıdır. Örneğin, meslek liselerinin hemşirelik bölümündeki yıllık kontenjan sayısı, hemşirelik yüksekokulundaki kontenjanın en az % 50'si kadar fazla olmalıdır. Böylece fakülteye veya yüksekokula bu öğrenciler arasından sınavla seçim yapma şansı

doğacaktır. Bu sistemin bir faydası da mesleki becerileri önemli ölçüde edinmiş olanların yüksekokul veya fakülteye gitmelerini sağlayarak, gerçek anlamda kalifiye personellerin yetiştirilmesinin sağlanacak olmasıdır.

Önce lise düzeyinde ve daha sonra yükseköğretim düzeyinde olmak üzere iki aşamalı eğitim alınma imkanı veren dallarda belli bir kontenjan tahsisine gidilmelidir. Örneğin makine mühendisliği bölümü kontenjanlarının, %25'i lise düzeyinde teknisyen olarak makine bölümü mezunlarına ayrılmalıdır. Böylece üniversitenin vereceği akademik ve teknik bilgi becerisiyle lise düzeyinden gelen uygulama becerisi birleşmiş olacaktır. Kontenjan uygulaması üniversiteyi bitiren mühendislerin ve diğer meslek erbabının yeterli kalitede olmadığı eleştirisine çözüm olacaktır.

Üniversitede tercih edeceği bölümle, lisede okuduğu bölümün aynı olması halinde kontenjandan faydalanma önerisi, bir sınavsız geçiş önerisi değildir. Bu kontenjanlara, söz konusu lise öğrencilerinden puanı en yüksek olanlar yerleşebilecektir. Uygulama, mesleki eğitim veren yüksek öğrenim dallarını tercih etmek isteyen daha fazla öğrencinin meslek liselerini tercih etmesini sağlayacaktır. Meslek liselerini daha üst düzeyde bilgi sahibi öğrencilerin tercih etmesine fayda sağlayacak iki önemli uygulamadan birisi kontenjan uygulaması olacaktır. Meslek liselerinde öğrenci kalitesinin eski dönemlerde olduğu gibi artması, kontenjanla üniversiteye giren öğrenci kalitesinin de artması sonucunu getirecektir.

Yükseköğretimde, açılan okulların bölgeye ekonomik ve sosyal canlılık getirdiği bir gerçektir. Hatta birçok ülke eğitim turizmi yoluyla önemli

kazançlar sağlamaktadır. Ülkemizin de bu pastadan kendine düşen payı alması amaçlanmalıdır. Fakat bu amaç, eğitimin asıl amacının insan yetiştirmek olduğu gerçeğinin önü-

İstihdam ile Eğitim korelasyonunun sağlanmasının olmazsa olmaz şartı; bugün sertifika, ehliyet ve sınav gibi şartlara bağlanan tüm mesleklerde mutlaka örgün eğitim diploması aranması gerekliliğidir.

ne geçmemelidir. İnsan yetiştirme amacıyla örtüşüyorsa, kendi vatandaşlarımız için eğitim turizmi amaçlı yatırımlar yapılabilir. Bunu da her ilçeye yayararak değil; istihdam potansiyeli olan ilçeleri tercih ederek yapmak gerekir. Çok küçük yerlere açılmış olan yüksekokullarda öğrenciler yeterince eğitim alamadığı gibi; barınma başta olmak üzere birçok ihtiyaçlarını gidermekte güçlük çekmektedirler. Dolayısıyla, gelişigüzel açılan yüksekokulların bölümleri ve kontenjanları yukarıdaki ilkeler çerçevesinde gözden geçirilmelidir.

Ülke kontenjanları belirlendikten sonra bu kontenjanların, il ve ilçelere nasıl dağıtılacağı belirlenmesi de önemli bir konudur. Burada temel ilke, herkesin mümkün olduğu kadar bulunduğu yere yakın yerde okuması ve istihdam edilmesi esas olmalıdır. Ülke istihdam sayıları belirlenirken, her il ve ilçedeki durum da ayrı ayrı ele alınmalıdır. Elde edilen sonuçlara göre, yukarıdaki kontenjanlar, illere ve ilçelere dağıtılmalıdır.

İstihdam ile Eğitim korelasyonunun sağlanmasının olmazsa olmaz şartı; bugün sertifika, ehliyet ve sınav gibi şartlara bağlanan tüm mesleklerde mutlaka örgün eğitim diploması aranması gerekliliğidir. Bu diploma yukarıda belirttiğimiz kısıtlara göre lise, yüksekokul, fakülte veya yüksek lisans diploması olmalıdır. Okullardaki kontenjanlar, istihdama paralel bir şekilde belirleneceği için, her mesleğe yeteri kadar kalifiye personel yetiştirilmesi sağlanmış olacaktır. Diploma sahibi olmayanların beceri veya teknik bilgi gerektiren meslekleri yapmaları kesinlikle önlenmelidir. Bu yapıldığında meslek lisesi diplomaları gerçek anlamda bir diploma anlamını taşıyacaktır. Diploması iş bulma anlamında değer taşıyan okullara yönelik tercihler artacaktır. Bu gelişme

üniversiteye yönelik aşırı talebi de dengeleyecektir.

Sık sık ülkemizdeki binaların kalitesinde yaşanan sorunlardan dolayı müteahhitlerden yakınırız. Bunda kısmen haklılık payımız vardır. Ancak evimize bir usta çağırarak gerektiğinde yaşadığımız problemler daha fazla olmaktadır. Söz verdiği zamanda gelmemek, bir işi yaparken binada başka yerleri kirletmek veya zarar vermek, işi zamanında bitirmemek, yaptığı işin düzgün yapılamaması vb. sorunlar sıradandır. Bizim yakındığımız müteahhitlerin bu ustalarla iş yapmak zorunda olduğunu unutmamalıyız. Müteahhitlerle ilgili yakınmalarda bu faktörü de değerlendirmeye almalıyız. Sadece bu örnek dahi eğitimin inşaat sektöründe dahi ne kadar önemli olduğunun göstergesidir.

Meslek liselerini önemli hale getirecek bir başka hamle de, eğitim müfredatının içinde uygulamaya daha fazla yer ayrılması gerekmektedir. Staj döneminin birkaç ay ile değil, eğitim öğretim dönemi boyunca mesleğiyle ilgili sektörde uygulamalı eğitim alınmalıdır. Hatta tatil dönemlerinde dahi yeteri kadar pratik yapma imkânı sağlanmalıdır. Öğrenci kalitesi arttıkça ve pratik bilgileri güçlendikçe meslek lisesi mezunlarına yönelik istihdam olanakları çok daha hızlı bir şekilde gelişecektir.

Üniversitelere yönelik talebin bir nedeni de, daha rahat işlerde çalışma arzusudur. Oysa eğitimin bir amacı da, insanların daha verimli ve düzgün çalışmalarını sağlamaktır. Özellikle yüksekokullarda gerçek anlamda bir meslek formasyonu verilirken, "rahat çalışma" arzusunun yerini; "işini severek yapma" duygusu öne çıkarılmalıdır. Başarının ölçüsünün mesleğin veya unvanın ne olduğu değil, yapılan işin başarılı yapılmasında yattığı bilinci topluma yerleştirilmelidir. Yapılacak eğitim-

lerde mesleğe aidiyet duygusu güçlendirilmelidir.

Örgün eğitim yoluyla edinilen her meslekte piyasa koşullarındaki istihdam arz ve talebi dengelenecektir. Gelişigüzel herkes o iş koluna girip meslek icra edemeyecektir. Böylece örgün eğitim yoluyla elde edilen hemen her meslekte, yeterli gelir elde edilmesi sağlanmış olacaktır. Eğitimin de temel amaçlarından en önemlilerinden birisi böylece yerine getirilecektir.

6. ÖRGÜN EĞİTİM DIŞINDAKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ

Bazı mesleklerde sadece örgün eğitim almak, o mesleği icra için yeterli olmayabilir. Bu durumda, mesleki yeterlilik eğitimi alarak, mesleki yeterlilik belgesine sahip olma şartı getirilebilir. Bu durumda dahi, mesleki eğitim kurslarına katılabilmek için diploma şartı aranmalıdır. Örneğin taksi şoförü olmak için iki yıllık meslek yüksekokullarının taksi şoförlüğü bölümünü bitirme şartı getirilmelidir. Fakat İstanbul'da taksi şoförü olma koşulu olarak, bu bölümü bitirenlerin ayrıca İstanbul'u ve yol güzergâhlarını içeren mesleki yeterlilik kursunu alma ve sınav şartı aranmalıdır. Bu şartları yerine getirenler; sürücülüğünü kendisi yapması, aracın renk ve donanım özelliklerini uygun hale getirmesi, vergi ve plaka tescil işlemlerini yerine getirmesi şartıyla kendi adına tescilli sadece bir araçla taksi şoförlüğü yapabilme hakkına da sahip olmalıdır. Bu şekilde taksi olarak tescil edilmiş plaka, söz konusu kişi aracı bir başkasına devrettiğinde taksi plakası özelliğini de kendiliğinden kaybetmelidir. Kontenjanlar sınırlı sayıda olacağı için, uygulamayla taksi sayısındaki artış da sınırlı sayıda olacaktır. Taksi şoförlerinin eğitimi olması ancak bu yolla sağlanabilir. Özetle yatırımın plakaya değil, insa-

na yapıldığı bir sürece girilmiş olacaktır.

Kursların, diploma sahiplerine daha spesifik konular için de düzenlenmesi gerekebilir. Örneğin beyaz eşya teknikeri olarak mezun olan bir kimse, belli bir markanın servisinde çalışacaksa; o markanın ürünleri konusunda kursa tabi tutulabilir. Mezun olduktan sonra, eğitim alınan meslekle ilgili bilimsel ve teknolojik gelişmeler ile üretilecek olan yeni modeller için de kurslar düzenlenebilir.

Ancak bazı meslekler de vardır ki, iş güvenliği dışında herhangi bir önemli tecrübe ya da bilgi gerektirmez. İnşaat ameleliği ve orman işçiliği bu tip mesleklerdendir. Sadece bu tip meslekler için mesleki yeterlilik eğitimi veya kurs alması yeterli görülebilir. Ancak bir üst kademeye çıkıldığında en az lise düzeyinde o meslekle ilgili eğitim şartı aranmalıdır. Örneğin orman kesim ekiplerinin başında bulunan ekip şefi, meslek liselerinin ormancılık bölümü mezunu olmalıdır. Kalıp, duvar ve demir ustaları dâhil; inşaat sektöründe usta olarak bulunanlar mutlaka meslek liselerinin ilgili bölümü mezunu olmalıdır.

7. İNSAN KAYNAKLARI MÜKTESEBATI OLUŞTURULMASI

Her meslek için ayrıntılı düzenlemeler yapılarak, insan kaynakları müktesabati oluşturulmalıdır. Ülkemizin ihtiyacı olan hemen her mesleği kapsayacak olan bu müktesabatla amaç; ülkemize gerçek anlamda kalifiye eleman yetiştirilmesini sağlamak, eğitim kurumlarından ülkemizde istihdam imkânı olan dallarda insan yetiştirmek ve her mesleğin standartlarının belirlenmesi olacaktır.

Meslek erbabının işini yaparken uyması gereken kurallar da bu müktesabatta düzenlenmelidir.

Tabii ki, ustadan daha üst seviyeye çıkıldığında da yüksekokul ve / veya fakülte mezunu olma şartı aranmalıdır. Örneğin inşaat şantiye şefi, ormanda hangi ağaçların ne şekilde kesileceğini belirleyenlerin de tekniker veya mühendis seviyesinde olmalıdır. Müteahhitlik sektörünün de bu çerçevede değerlendirilmesi gerekmektedir.

SONUÇ

Sonuç olarak, Ülkemizin ihtiyacı olan insan gücünü yetiştirmek ihtiyacı bulunmaktadır. Eğitim sistemimizi bu ihtiyaca göre yeniden yapılandırmamız gerekmektedir. İhtiyaç fazlası açılmış bölümler, istihdam talebi olan alanlara kaydırılmalıdır. Dışarıdan kurslarla verilen belgelerle istihdam yerine, örgün eğitimle kalifiye eleman yetiştirerek istihdam olanaklarını artırmalıyız. Özetle Tanzimat döneminde yapılan alaylıktan mektepliliğe geçiş reformunu bir kez daha yenilemeye ihtiyacımız vardır. Böylece ihtiyaç fazlası açılmış bölümlerden mezun olan gençler arasında yaşanan işsizlik oranında da önemli düşüşler yaşanacaktır. Şunu unutmayalım: Ancak meslek liseleri yeterli fonksiyon kazandıktan, eğitim alanında yapılacak reformlar, beklenen sonucu vermeye başlayacaklardır. Üniversite kapısındaki yığılmalar azalmaya başlayacaktır. Eğitilmiş insanların icrası, müşteri memnuniyetini de önemli ölçüde artıracaktır. İhtiyaç fazlası bölümler, ihtiyaç olan bölümlere dönüşeceğinden, atanamayan öğretmen vb. sorunların yaşanmasını ortadan kaldıracaktır. Tüm bu çalışmalar yapıldıktan sonra eğitim bilimciler, bu sisteme uygun olarak eğitim müfredatlarını baştan sona yenilemelidir.